

Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı :19.6.1986 Sayı : 19139)

Kanun No.
3308

Kabul Tarihi
5 . 6 . 1986

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun;

a) 17 Temmuz 1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu ve bu Kanunda değişiklik yapan 3153 sayılı Kanun ile, 8 Mart 1950 tarih ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu ve bu Kanunda değişiklik yapan 2567 sayılı Kanuna göre kurulmuş meslekî kuruluşlar ile bu kuruluşlara üye işyerlerini, mal ve hizmet üreten kamu kuruluşlarını; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı işyerleri ile Dışişleri Bakanlığına bağlı Devlet Konukevleri hariç olmak üzere döner sermayeli işyerlerini; bu işyerlerinde çalışan çırak, kalfa ve ustaları;

b) Bu maddenin (a) fıkrasında yazılı işyerlerinde, meslekî ve teknik liselerde eğitim gören öğrencileri; Kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen;

- a) «Bakanlık», Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığını;
- b) «Aday çırak», çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğinin ön bilgileri verilen kişiyi;
- c) «Çırak» çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;
- d) «Öğrenci», işletmelerde, meslekî ve teknik liselerde eğitim görenleri;
- e) «Kalfa», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;
- f) «Usta», bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümlenebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;
- g) «Usta öğretici», ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslek lisesi öğrencilerinin işyerindeki eğitiminden sorumlu; meslek eğitimi tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;
- h) «İşletmelerde meslek eğitimi», meslekî ve teknik öğretim kurumu öğrencilerinin beceri eğitimlerinin işletmelerde, teorik eğitimlerinin ise meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletme veya kurumlarca tesis edilen eğitim merkezlerinde yapılan eğitim uygulamalarını;
- i) «Fon», Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonunu; ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 4. — Çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; planlaması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında tavsiye kararları almak ve görüş bildirmek üzere bir «Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur. Bu kurulun kararları Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile uygulanır.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu Bakanlık meslekî ve teknik eğitimle görevli Müsteşar Yardımcısının başkanlığında,

- a) Bakanlıkça görevlendirilecek ilgili Genel Müdür;
- b) Maliye ve Gümrük Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
- c) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
- d) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı;
- e) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanı;
- f) Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkarları Konfederasyonu temsilcisi;
- g) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği temsilcisi;
- h) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;
- ı) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi;
- j) Meslekî ve Teknik Eğitim alanından görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisinden;

Teşekkül eder.

Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda meslekî ve teknik eğitimle ilgili Genel Müdür ve Daire Başkanlarını toplantıya davet eder.

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı gerekli gördüğü durumlarda kurul toplantılarına başkanlık eder.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür.

Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

Görevleri

MADDE 5. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

- a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.
- b) Muhtelif sektör ve branşta çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.
- c) Çıraklık ve meslekî eğitim programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.
- d) Çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitim imtihan komisyonlarının kurulması ve çalışması ile imtihanların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik tasarımlarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- f) Lüzumu halinde çıraklık ve meslekî eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak,
- g) Çıraklık ve meslekî eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.
- h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitimde; uygulama alanına alınacak ve-ya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.

- j) İl çıraklık ve meslekî eğitim kurumlarının yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.
- j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6. — İllerde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında valiliğe görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu;

- a) İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü;
- b) İl İş ve İşçi Bulma Kurumu Şube Müdürü;
- c) İl Sanayi ve Ticaret Müdürü;
- d) İl Esnaf ve Küçük Sanatkârları Dernekleri Birliği Başkanı ve çıraklık ve meslekî eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili olarak Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanlığınca seçilecek 3 üye;
- e) İl Ticaret Odası Başkanı;
- f) İl Sanayi Odası Başkanı;
- g) İlin çıraklık ve meslekî teknik eğitimden sorumlu Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdür Yardımcısı;
- h) Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürü;
- i) Valilikçe görevlendirilecek, yönetmelikte belirlenecek büyük illerde 2, diğer illerde 1 meslek lisesi müdürü;
- j) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikası temsilcisinden; Teşekkül eder.

Gerekirse kurul toplantılarına başkanın isteği üzerine müşavir üyeler de alınabilir.

İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

Kurulun Başkanı İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürüdür.

Kurulun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali gerekli gördüğü hallerde kurula başkanlık eder.

Görevleri

MADDE 7. — İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır :

- a) Muhtelif sektör ve branşdaki çıraklık ve meslekî eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.
- b) Bakanlıkça gönderilen çıraklık ve meslekî eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.
- c) Çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümüne yardımcı olmak.
- d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.
- e) Çıraklık ve meslekî eğitim konularında valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.
- f) İldeki çıraklık ve meslekî eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

Kapsama alma

MADDE 8. — İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde «İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu» kurulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Mesleki Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM
Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday çırak

MADDE 9. — İlkokulu bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak eğitilirler.

Çıraklık şartları

MADDE 10. — Çırak olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

- a) 13 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olmak.
- b) En az ilkokul mezunu olmak.
- c) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Aday çırak ve çırakların statüleri

MADDE 11. — Aday çırak ve çırak; öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan işçi sayısına dahil edilmezler.

Eğitim ve çalışma

MADDE 12. — Aday çırak ve çıraklar, mesleğin özelliğine göre haftada 8 saatten az olmamak üzere 10 saate kadar genel ve mesleki eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çıraklara ücretli izin verilir.

Aday çırak ve çıraklar pratik eğitimlerini işyerlerinde veya çıraklık eğitimi merkezlerinde; teorik eğitimlerini ise eğitim kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen eğitime elverişli işyerlerindeki eğitim ünitelerinde yaparlar. Bu iki eğitim birbirlerini tamamlayıcı şekilde planlanır ve yürütülür.

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi hükmü gözönünde bulundurulur.

Çıraklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sözleşme yapılması

MADDE 13. — 507 sayılı Kanuna tabi işyerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 19 yaşından gün almamış kimseleri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar.

İşyeri sahibi, aday çıracı ve çıracı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

Çıraklık sözleşmesi; çıracın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çıracın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çıracın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Çıraklığa başlama ve çıraklık süresi

MADDE 14. — Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili çıraklık eğitimi merkezi müdürlüğüne başvurmadığı takdirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

Çıraklık süresi 3-4 yıldır. Bu süre mesleklerin özelliğine göre ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder, yıllık izin dışındaki devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

Usta öğretici bulundurma şartı

MADDE 15. — Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.

Kalfalık imtihanı

MADDE 16. — Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık imtihanı ile tespit edilir.

Çıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında çıraklık eğitimi süresi sonunda açılacak ilk kalfalık imtihanına girmek zorundadırlar.

İmtihan komisyonunun teşkili ile imtihanın esasları ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Çıraklık sözleşmesi ilk kalfalık imtihanını izleyen ikinci kalfalık imtihanının tamamlanması ile sona erer. Sözleşmenin sona ermesini takip eden aybaşından itibaren Bakanlıkça çıraklar için ödenen her türlü sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa unvanını kullanma ve işyeri değiştirme

MADDE 17. — Bu Kanuna göre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılamazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıştırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kap samındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.

Bu sürenin sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir.

Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.

Kalfaların işten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları işçi sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere, meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar.

Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Bu Kanun kapsamına giren illerde 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğüne her yıl Şubat ayı içerisinde İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kuruluna bildirilir.

İşletmelerdeki işçi sayısının tespitinde her yılın Ocak ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulanmasına da öğretim yılı başında başlanır.

Hangi iş kollarında ve hangi illerde işletmelerin bu eğitim uygulaması kapsamına alınacağı, Bakanlıkça tespit edilir.

Meslek lisesi öğrencisine beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş usta öğreticileri beceri eğitimi için görevlendirirler.

Eğitim programları

MADDE 19. — İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik eğitim

MADDE 20. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi Bakanlıkça meslekî ve teknik eğitim kurumlarında veya işletmelerin eğitim merkezlerinde yapılır. İşletmeler teorik eğitim için öğrencilere çalışma saatleri içinde izin vermek zorundadırlar. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada 12 saatten az 16 saatten fazla olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir.

Meslek liselerinde ve işletmelerde yapılan eğitime ilişkin esas ve usuller ile imtihanların yapıldığı şekilleri yönetmelikle düzenlenir.

İşyeri şartlarına uyma

MADDE 21. — İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar.

Eğitimin devamı

MADDE 22. — İşletmelerde grev ve lokavt uygulamaları halinde eğitimin devamı için işyeri gerekli tedbirleri alır. İşletmelerdeki meslek eğitimi gören öğrenciler toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt kapsamı dışında kalmırlar. Eğitici personel grev ve lokavt kapsamı dışındadır.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra işçi sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23. — Bakanlıkça «işletmelerde meslek eğitimi» kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın 50 den az işçi çalıştıran işletmeler de, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24. — 50 ve daha fazla işçi çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin 2/3'ü nispetinde fon hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere, bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, fona katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve Sosyal Güvenlik

MADDE 25. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar; aday çırak veya çırağın velisi veya vasisi veya kişi reşit ise kendisi; öğrenciler için okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan aşağı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanır. Sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun asgari ücretin % 50'si üzerinden Bakanlık bütçesine konulan ödenekle karşılanır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 23, 24, 35 ve 42 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre işgöremezlik ödenekleri bağlanacak sürekli işgöremezlik gelirin'e esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır.

İzin

MADDE 26. — Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27. — Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların mesleki yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.

Bu kursların kapsam ve süreleri Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Kurslar çalışma saatleri dışında açılır.

Ustalık imtihanı

MADDE 28. — a) Ustalık imtihanı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarının mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacıyla düzenlenir.

İmtihanın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) Kalfaların ustalık imtihanlarına girebilmesi için mesleklerinde en az üç yıl çalışmış ve Bakanlıkça açılan ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık imtihanlarına doğrudan katılabilirler.

Bu imtihanları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29. — Meslek liselerinden mezun olanlar ustalık eğitimi kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık imtihanlarına girebilirler. Ancak bu gibilerin mesleklerinde en az bir yıl çalışmış olmaları gerekir.

Bu kursların kapsam ve süreleri ile imtihan esas ve usulleri yönetmelikte düzenlenir.

İşyeri açma

MADDE 30. — Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilirler.

İşyeri açmaya izin veren merciler, işyeri açmak isteyenlerden ustalık belgesi istemek zorundadırlar. İşyeri sahipleri ustalık belgelerini işyerlerine asarlar.

Ustalık belgesine sahip olanlar bu haklarını 18 yaşını tamamlayana kadar kullanamazlar.

Teknik lise mezunlarının bağımsız işyeri açabilmeleri için mesleklerinde en az bir yıl başarılı çalışmış olmaları şarttır. Bu şartı yerine getirenlere mesleklerinde bağımsız «işyeri açma belgesi» verilir.

Usta öğreticilik

MADDE 31. — Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

BEŞİNCİ KISIM

Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32. — 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insan gücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmetçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu» kurulmuştur.

2. Fonun kaynaklarını;

- a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,
- b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin Eki Kararla kurulan «Geliştirme ve Destekleme Fonu» ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar,
- c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,
- d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hâsılatlar,
- e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin hesaplanan gelir veya kurumlar vergilerine ilave olarak ödeyecekleri yüzde birlik meblağ, (mükelleflerce ödenen bu miktar vergi uygulamasında gider yazılmaz)

Gelir ve Kurumlar Vergisi olarak hesaplanan verginin % 1'i gelir ve kurumlar vergisinden ayrı ve Fona ait meblağ olarak mükellefler tarafından hesaplanır;

Bakanlar Kurulu bu oranı % 3'e kadar yükseltmeye yetkilidir.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından Fona ödenecek meblağın tarh, tahakkuk ve ödenmesine ait usul ve esaslar hakkında, gelir ve kurumlar vergisinin tarh, tahakkuk ve ödenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Bu bent uyarınca vergi daireleri ve saymanlıklarca tahsil edilen Fona ait paralar, tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde T.C. Merkez Bankasındaki Fon hesabına gönderilir.

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3 üncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde gereğince, esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si,

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44 üncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 25'i,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl aidat gelirlerinin % 5'i nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108 inci maddesi ile aynı Kanuna bağlı (8) sayılı tarifenin VII numaralı pozisyonunda yazılı diploma harçları. Bu harçlar maktuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

Mükellefler ve vergi sorumluları ile yukarıdaki f, g, h, i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken Fona ait meblağ hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,

l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,

Teşkil eder.

Bağış ve yardımlar hariç mükellef veya sorumlularca fona yapılan ödemeler, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon kaynaklarının kullanımı;

a) Çıraklık, Örgün ve Yaygın Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışındaki eğitimleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metodları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboravutarı için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına aslı görevi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesi,

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

- j) Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,
- k) 3423 sayılı Kanunla kurulan meslekî ve teknik öğretim okulları döner sermayelerinin artırılması,
- l) Meslek kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgarî ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,
- m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,
Harcamalarında kullanılır.
4. Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebeî Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.
5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.
6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usul ve esasları ile fona ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.
7. Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;
- a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadi işletmeleri hariç)
- b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle Veraset ve İntikal Vergisinden,
- c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,
- d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,
Muaftır.

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33. — Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde Kanunda belirtilen sınırlar içerisinde ve Bakanlıkça tespit edilen esas ve ölçülere göre çırak, teknik ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran gerçek ve tüzelkişilere Gelir ve Kurumlar Vergilerinden fona ödedikleri meblağın % 50'si teşvik primi olarak fondan iade olunur.

Bakanlar Kurulu bu oranı yükseltmeye ve indirmeye yetkilidir. Bu geri ödemede bir önceki vergilendirme döneminde fona ödenen meblağ esas alınır.

ALTINCI KISIM Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

Denklik

MADDE 35. — Aday çırak, çırak, kalfa ve usutaların eğitimleri sırasında kazandıkları bilgi ve beceriler meslek liselerine geçişte değerlendirilir.

Yabancı ülkelerden alınmış kalfalık, ustalık veya kurs belgeleri ile yurt içinde çırak okulları, pratik sanat okulları, meslekî ve teknik açıköğretim okulu, halk eğitimi merkezleri, yetişkinler teknik eğitim merkezleri ve benzeri kurumlardan alınmış belgeler çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Değerlendirmenin esas ve usulleri Bakanlıkça tespit edilir.

Eğitim giderleri

MADDE 36. — Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde meslekî eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kurum ve kuruluşlarında, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahalli, imtihanlar için imtihan ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

Meslek kursları

MADDE 37. — Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkânı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38. — Elli ve daha fazla işçi çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar veya aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Özel eğitim kursları

MADDE 39. — Bakanlık, özel eğitime multaş kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40. — Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine kamu ve özel kurumlarda çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yolluk ve huzur hakkı ödenir.

Bu ödemelerin miktarı Bakanlıkça tespit edilir ve fondan karşılanır.

Denetleme ve ceza

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir.

Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davranışlara asgarî ücretin bir aylık tutarının yarısı kadar,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlara asgarî ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

Para cezası verilir.

Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgarî ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre tespit edilen fiil tarihindeki asgarî ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülkî amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30 uncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülkî amirince yedi gün içinde kapatılır.

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

MADDE 42. — Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak «Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi» kurulmuştur.

Merkezin döner sermaye hizmetleri için başlangıç sermayesi olarak 100 milyon lira tahsis olunur. Bakanlar Kurulu bu sermayeyi artırmaya yetkilidir. Sermaye; «Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu»ndan karşılanır.

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri tüzükle düzenlenir.

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim - öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin mali haklarından aynen faydalandırılır.

MADDE 43. — 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanunun birinci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Okulların Döner Sermayelerinin toplamı 5 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu miktar Bakanlar Kurulunca 10 katına kadar artırılabilir. Sermaye artırımları Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonundan karşılanır. Döner sermaye işletme faaliyetlerinden elde edilecek kârın en çok üçte biri, bu kârın gerçekleşmesini sağlayan personele katkıları oranında «üretimi teşvik primi» olarak dağıtılır. Ancak, her personele verilecek primin yıllık tutarı en yüksek asgarî ücretin yıllık tutarından fazla olamaz. Primin dağıtım esas ve usulleri çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 44. — a) 20.6.1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17.6.1938 tarih ve 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tespit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınır. İmtiharlarda başarılı olanlara Kalfalık Belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. Bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içinde müracaat edenlere;

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985 - 1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu Kanunun geçici 1 inci madde hükümlerine göre verilir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3. — 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına Dair Kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun 25 inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden mali yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986 - 1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları işçi sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğünce 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

GEÇİCİ MADDE 7. — 32 nci maddenin 2 nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

Yürürlük

MADDE 45. — Bu Kanunun;

- a) 32 nci maddesi 1.1.1987 tarihinde,
  - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 46. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
29	107	111
30	112	4
	116	383:426,433:436

I - Gerekçeli 458 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sağlık ve Sosyal İşler, Millî Eğitim, Plan ve Bütçe komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/770; 2/16.